

DECIZIE

12 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecători:

Tamara Chișca-Doneva

Nina Vascan

Sveatoslav Moldovan

Nicolae Craiu

Maria Ghervas

examinând recursul declarat de către Serghei Darie, reprezentat de avocatul Viorel Cucu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Serghei Darie împotriva Întreprinderii Mixte Compania Internațională de Asigurări „Transelit” SA și Ivan Dogot cu privire la repararea prejudiciului material, penalității, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din data de 02 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de către Întreprinderea Mixtă Compania Internațională de Asigurări „Transelit” SA, s-a casat hotărârea din data de 25 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea cererii de chemare în judecată,

c o n s t a t ă :

La 07 februarie 2017 Serghei Darie a depus cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii Mixte Compania Internațională de Asigurări „Transelit” SA (în continuare ÎM CIA „Transelit” SA) și Ivan Dogot, prin care a solicitat încasarea, în mod solidar de la pârâți, în beneficiul reclamantului a prejudiciului material în mărime de 11340 de lei; încasarea de la ÎM CIA „Transelit” SA în beneficiul reclamantului a penalității în mărime de 2041,20 de lei, a dobânzii de întârziere pentru perioada 27.04.2016-12.11.2016 în mărime de 1253 de lei și a cheltuielilor de judecată constituite din: taxa de stat în sumă de 439 de lei și cheltuieli de asistență juridică în mărime de 3700 de lei.

În motivarea cererii de chemare în judecată Serghei Darie a menționat că la 02 martie 2016 în mun. Chișinău, la intersecția străzilor Grenoble și Cuza-Vodă, mun. Chișinău, a avut loc accidentul rutier, în rezultatul căruia autovehiculul de model „VW Passat” cu număr de înmatriculare xxxxx, condus de Ivan Dogot, a tamponat

autovehiculul de model „Dacia Logan” cu număr de înmatriculare xxxxx, proprietarul căruia este SRL „Nucușoara”.

În baza contractului de cesiune a creanței, SRL „Nucușoara” a cesionat drepturile sale, inclusiv de a cere repararea prejudiciului cauzat autovehiculului avariata, penalităților și dobânzilor de întârziere, lui Serghei Darie.

Prin procesul-verbal cu privire la contravenție din 02 martie 2016, vinovat de producerea accidentului rutier a fost recunoscut Ivan Dogot.

La data producerii accidentului rutier, persoana vinovată posedă polița de asigurare RCAI-002106523, eliberată de ÎM CIA „Transelit” SA, motiv pentru care Serghei Darie s-a adresat la compania de asigurări cu cerere de acordare a despăgubirilor de asigurare.

Astfel, în baza cererii depuse ÎM CIA „Transelit” SA a deschis dosar de daune nr. 135/03-2016-CH din 04 martie 2016, iar conform devizului de calcul, eliberat de SRL „Iusauto”, mărimea prejudiciului material cauzat autovehiculului avariata constituie 11340 de lei.

Prin scrisoarea nr. 632 CH/16 din 26 aprilie 2016 ÎM CIA „Transelit” SA a refuzat achitarea despăgubirilor de asigurare în temeiul art. 10 alin. (1), lit. a) al Legii nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006, indicând că evenimentul produs la 02 martie 2016 nu reprezintă un risc asigurat, ori autovehiculul de model „VW Passat” cu număr de înmatriculare xxxx a fost radiat din registrul de stat al republicii Lituania.

Serghei Darie a mai relatat că s-a adresat Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru inspectarea refuzului de acordare a despăgubirii de asigurare. În urma controlului efectuat s-a constatat ilegalitatea refuzului de achitare a despăgubirilor de asigurare, solicitând companiei de asigurare să reexamineze decizia de refuz a achitării despăgubirii de asigurare.

ÎM CIA „Transelit” SA nu și-a îndeplinit obligațiile legale și contractuale, precum și nu a achitat persoanei păgubite despăgubirile de asigurare solicitate.

În opinia reclamantului, având în vedere că asigurătorul a încălcat termenul de plată a despăgubirilor de asigurare prevăzut de lege, acesta prin prisma art. 6 alin. (6) din Legea cu privire la asigurări nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 urmează să-i achite penalitate de 0,1% din suma despăgubirii de asigurare, pentru fiecare zi de întârziere.

De asemenea, Serghei Darie a mai menționat că în temeiul art. 619, alin. (1), (2) din Codul civil, ÎM CIA „Transelit” SA urmează să-i achite dobânzile de întârziere pentru întreaga perioadă de întârziere, până la executarea definitivă a obligațiilor pecuniare.

Prin hotărârea din data de 24 mai 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Serghei Darie, s-a încasat de la ÎM CIA „Transelit” SA în beneficiul lui Serghei Darie prejudiciul material în mărime de 11340 de lei, penalitatea în mărime de 2041,20 de lei, dobânda de întârziere în mărime de 1253 de lei, cheltuieli de judecată legate de achitarea taxei de stat în mărime de 439 de lei și asistența juridică în mărime de 3000 de lei, în rest pretențiile au fost respinse. (f.d. 114, 121-127)

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 11 iunie 2018 și ulterior la 03 decembrie 2018, ÎM CIA „Transelit” SA a depus cerere de apel împotriva hotărârii din

24 mai 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca nefondată, încasarea cheltuielilor de judecată sub formă de taxă de stat și asistență juridică. (f.d. 118, 141-147)

Prin decizia din 02 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de către ÎM CIA „Transelit” SA, s-a casat hotărârea din data de 24 mai 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de către Serghei Darie împotriva ÎM CIA „Transelit” SA și Ivan Dogot cu privire la repararea prejudiciului material, penalității, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată. (f.d. 178,179-187)

Împotriva deciziei din 02 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, la 18 noiembrie 2019, a declarat recurs Serghei Darie, reprezentat de avocatul Viorel Cucu, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii instanței de fond și încasarea de la intimat a cheltuielilor de judecată suportate pentru achitarea taxei de stat în ordine de recurs în sumă de 220 de lei. (f.d. 192-197)

În motivarea recursului s-a indicat că decizia contestată este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată, deoarece instanța de apel, examinând cauza, a interpretat în mod eronat legea, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a încălcat principiul egalității armelor în procesul civil și a apreciat evaziv legislația care guvernează raportul juridic litigios.

Referitor la argumentul instanței de apel, precum că Serghei Darie nu este îndreptățit în baza contractului de cesiune de creanță să solicite despăgubirea de asigurare, recurentul a indicat că normele de drept material, care au fost reținute de instanța de apel, identifică cine este subiectul care dispune de dreptul subiectiv de a primi despăgubirea de asigurare, însă nu stabilește cum persoanele fizice sau juridice păgubite își realizează acest drept. La caz, nu este nicio normă care să interzică expres cesiunea dreptului de a primi despăgubiri de asigurare. Mai mult, esența litigiului este încasarea despăgubirii de asigurare pentru un bun material – automobil, care este un obiect licit, se află în circuitul civil și poate fi înstrăinat în beneficiul unei alte persoane, fără nicio limitare. În acest sens, recurentul a declarat că instanța de apel eronat a aplicat prevederile art. 16 alin. (6) al Legii nr. 407 cu privire la asigurări și art. 28 alin. (5) al Legii nr. 414 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, or aceste norme juridice nu interzic realizarea dreptului subiectiv prin intermediul cesiunii de creanță.

De asemenea, recurentul a opinat că este eronată poziția instanței de apel în vederea aplicării, la caz, a art. 10, alin. (1), lit. a) din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006, pe când urma să aplice prevederile art. 17, alin. (2) din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006, ori asigurătorul nu este în drept să nu plătească paguba în cadrul asigurării de răspundere civilă, în condițiile când intimatul nu a probat prin înscrisuri admisibile și pertinente că autovehiculul de model „VW Passat” cu număr de înmatriculare xxxxx a fost radiat de la evidență anume în perioada de după încheierea contractului de asigurare și până la producerea accidentului rutier. În aceste condiții, refuzul companiei de asigurare de a achita despăgubirea de asigurare constituie, de fapt,

un refuz unilateral de la îndeplinirea obligațiilor contractuale, fapt inadmisibil în relațiile juridice civile. Suplimentar recurentul a accentuat că acest aspect a fost verificat și de autoritatea de supraveghere a companiilor de asigurări – Comisia Națională a Pieței Financiare, care a menționat că, ÎM CIA „Transelit” SA nu poate atesta faptul încetării contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto în interiorul perioadei de asigurare. Astfel refuzul companiei de asigurări este neîntemeiat și încalcă flagrant prevederile art. 17, alin. (2) din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006, care prevăd expres că asiguratorul nu este în drept să nu plătească despăgubirea de asigurare în cadrul asigurării de răspundere civilă.

Cu referire la pretenția de încasare a prejudiciului material, recurentul a declarat că în cadrul examinării litigiului în instanța de fond, întinderea prejudiciului material cauzat automobilului nu a fost obiect al litigiului, întrucât poziția de apărare era axată exclusiv pe refuzul în achitarea despăgubirilor de asigurare, pe când în instanța de apel, intimatul a invocat și faptul că nu se cunoaște care este întinderea prejudiciului material, ori partea intimată a avut timp suficient să prezinte instanței de judecată documente care să confirme evaluarea prejudiciului material, însă acesta nu și-a exercitat drepturile procesuale, pentru ca ulterior instanța de apel să constate că a fost încălcat principiul egalității armelor în proces.

La 02 decembrie 2019, în conformitate art. 439, alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs intimativilor, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia. (f.d. 199)

La 10 ianuarie 2020 ÎM CIA „Transelit” SA a depus referință la cererea de recurs înaintată de către Serghei Darie, reprezentat de avocatul Viorel Cucu, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil. (f.d. 203-207)

În conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecătii este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 02 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă. De asemenea, aceasta este depusă de către Serghei Darie, reprezentat de avocatul Viorel Cucu, care este îndreptățit să o conteste, nefiind depusă repetat.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit.

Din materialele dosarului rezultă că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la data de 02 aprilie 2019 și a expediat-o, prin intermediul poștei electronice, în adresa participanților la proces la 17 septembrie 2019 (f.d. 188), iar pe portalul instanțelor naționale de judecată a publicat-o la 25 septembrie 2019.

Drept consecință, instanța de recurs consideră că cererea dedusă judecătii a fost declarată în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 29 ianuarie 2020 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecății, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de către Serghei Darie, reprezentat de avocatul Viorel Cucu, și va casa integral decizia instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recurentului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza *García Ruiz vs Spania* (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; *Moreira Ferreira vs Portugalia* (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84).

În conformitate cu articolul 432 alin. (2) lit. a) și c) din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea.

Articolul 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul civil, pentru început, reține că pentru a verifica legalitatea deciziei contestate, fără a administra noi dovezi, va recurge la recapitularea esenței litigiului dedus judecății.

Deci, în cadrul derulării procesului judiciar s-a constatat că la data de 02 martie 2016, la intersecția str. Grenoble și bd. Cuza Vodă, mun. Chișinău a avut loc accidentul rutier, cu participarea automobilului de model „VW Passat” xxxxx, condus de Ivan Dogot, în rezultatul căruia a fost deteriorat automobilul de model „Dacia Logan” cu nr/î xxxxx, care aparținea SRL „Nucușoara” și la volanul căruia se afla Vladimir Dubina.

Conform procesului-verbal cu privire la contravenție, seria MAI nr. 03307530, Ivan Dogot, ignorând prevederile pct. 45 (1), (2) RCR, a deteriorat automobilul de model „Dacia Logan” cu n/î xxxxx, care prin decizia agentului constatator a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției administrative prevăzute la art. 242 alin. (1) Cod contravențional, fiindu-i aplicată sancțiunea în formă de amendă în mărime de 40 unități convenționale, ceea ce constituie 800 de lei și 5 puncte de penalizare. (f.d. 17)

La fel, s-a stabilit că în rezultatul accidentului rutier a fost deteriorat automobilul de model „Dacia Logan” cu n/î xxxxx, care aparținea cu drept de proprietate SRL „Nucușoara”, iar ulterior ultima a cesionat drepturile sale, inclusiv de a cere repararea prejudiciului cauzat autovehiculului avariat, penalitățile și dobânzile de întârziere în beneficiul lui Darie Serghei, prin contractul de cesiune a creanței nr. 09 din 10 august 2016. (f.d. 27)

Totodată, s-a remarcat că la data producerii accidentului rutier, persoana vinovată posedă polița de asigurare RCAI-002106523 eliberată de ÎM CIA „Traselit” SA, motiv pentru care s-a adresat la această companie de asigurări cu cerere de acordare a despăgubirilor de asigurare.

Astfel, în baza cererii depuse, de către ÎM CIA „Traselit” SA au fost întocmite procesul-verbal de constatare a pagubelor nr. 135/03-2016-CH (AORCA) din 04 martie 2016 și procesul-verbal de constatare a pagubelor suplimentar datat cu 11 martie 2016 (f.d. 19-25), iar potrivit calculului eliberat și întocmit de SRL „Iusauto”, costul prejudiciului material cauzat automobilului de model „Dacia Logan”, n/î xxxxx, în urma accidentului rutier a fost estimat în mărime de 11340 de lei.

În speță, se mai reține că, prin scrisoarea nr. 632 CH/16 din 26 aprilie 2016, ÎM CIA „Traselit” SA a refuzat achitarea despăgubirii de asigurare în temeiul art. 10 alin. (1) lit. a) al Legii nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006, invocând că evenimentul produs la 02 martie 2016 nu reprezintă un risc asigurat și prin urmare, nu urmează a fi despăgubit de către asigurător, deoarece nu sunt temeiuri juridice pentru achitarea despăgubirii de asigurare în cadrul dosarului de daună respectiv, pe motivul încetării acțiunii contractului de asigurare seria RCAI-002106523 din 28 februarie 2016. (f.d. 8)

Prin răspunsul Comisiei Naționale a Pieței Financiare, nr. 04-2186 din 15 iunie 2016, s-a adus la cunoștința lui Serghei Darie despre faptul că ÎM CIA „Traselit” SA nu poate atesta faptul încetării contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto în interiorul perioadei asigurate și prin urmare, se constată întemeiată solicitarea de achitare a despăgubirii de asigurare. (f.d. 10)

La data de 29 iunie 2016, Serghei Darie s-a adresat ÎM CIA „Traselit” SA cu cerere privind achitarea despăgubirii de asigurare, însă prin răspunsul nr. 979 CH/16 din 13 iulie 2016 cererea a fost respinsă. (f.d. 11-12)

Ulterior, la 22 septembrie 2016, avocatul Cucu Viorel, acționând în interesele lui Serghei Darie, a notificat ÎM CIA „Traselit” SA despre cesiunea creanței, iar la data de 26 septembrie 2016, a înaintat o reclamație privind achitarea despăgubirii de asigurare, a penalităților și dobânzilor de întârziere (f.d. 13, 14). Prin cererea din 09 octombrie 2016, compania de asigurare a solicitat prezentarea contractului de cesiune a creanțelor, care, a fost prezentat la 28 octombrie 2016. (f.d. 15-16)

Nefiind întreprinsă nicio acțiune în vederea soluționării reclamației din 26 septembrie 2016, Serghei Darie a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎM CIA „Transelit” SA și Ivan Dogot cu privire la repararea prejudiciului material, încasarea penalității, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Judecând cauza în fond, prima instanță raportând prevederile art. 118 alin.(1), 121, 130 alin.(1) Cod de procedură civilă, art. 512 alin. (1), art. 619 alin. (1), (2), art. 585, art. 1301 alin. (1), art. 1410 alin. (1) Cod civil în coroborare cu art. 16 alin. (1), (3), (6) al Legii cu privire la asigurări nr. 407 din 21 decembrie 2006, la circumstanțele de fapt, în esență, a constatat temeinicia parțială a acțiunii lui Serghei Darie cu privire la repararea de către ÎM CIA „Transelit” SA a prejudiciului material, a penalității și a dobânzii de întârziere, inclusiv compensarea cheltuielilor de judecată.

Instanța de apel, citând prevederile art. 16 alin. (6) din Legea cu privire la asigurări nr. 407 din 21 decembrie 2006, art. 10 alin. (1), lit. a), art. 16 alin. (1), lit. i), art. 23 alin. (1), (11), (12) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006, în esență, a constatat netemeinicia acțiunii lui Serghei Darie, întrucât a reținut că cererea de chemare în judecată a fost formulată de către Serghei Darie în baza contractului de cesiune de creanță, însă dreptul de despăgubire de asigurare prin prisma art. 28, alin. (5) din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule este incesibil, ori despăgubirea se plătește nemijlocit persoanei păgubite.

De asemenea, instanța de apel a mai indicat că pretențiile formulate de către Serghei Darie în raport cu ÎM CIA „Transelit” SA sunt lipsite de bază probatorie și nejustificate legal, ori divizul prezentat în susținerea cuantumului prejudiciului material a fost eliberat de către SRL „Iusauto”, care nu a efectuat nemijlocit repararea autovehiculului, calculul prezentat fiind pentru eventualele cheltuieli, ceea ce nu confirmă prejudiciul real suportat. Astfel, la caz nu a fost confirmat prejudiciul real suportat, nefiind prezentate facturi fiscale, conturi, contracte sau alte acte de îndeplinire a lucrărilor de reparație a unității de transport.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând ipotezele relatate de către instanța de apel în prezenta speță în raport cu circumstanțele de fapt descrise în cererea de recurs, apreciază ca fiind corectă soluția primei instanțe cu menținerea acesteia și va casa decizia instanței de apel.

În privința acestei concluzii, Colegiul lărgit reține că instanța de apel neîntemeiat a constatat că cererea de chemare în judecată formulată de către Serghei Darie în baza contractului de cesiune de creanță este incesibilă, despăgubirea urmând a fi plătită nemijlocit persoanei păgubite, fapt ce rezultă din art. 28, alin. (5) din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule.

La acest aspect, Colegiul identifică considerentele menționate de către recurent și anume că normele de drept invocate de către instanța de apel în vedere incesibilității acțiunii formulate în temeiul contractului de cesionare nr. 09 din 10 august 2016 încheiat între SRL „Nucușoara” și Serghei Darie, sunt eronate, or, aceste norme juridice nu interzic realizarea dreptului subiectiv prin intermediul cesiunii de creanță.

Tot aici, Colegiul învederează prevederile art. 556 alin. (4) Cod civil, în redacția de până la 01 martie 2019, conform cărora sunt incesibile creanțele privitoare la încasarea pensiei alimentare, la repararea prejudiciului cauzat vieții și sănătății persoanei, precum și la alte drepturi legate de persoana creditorului.

Deci, norma de drept precitată supra reglementează în mod expres categoriile creanței incesibile, chiar dacă sunt enumerate numai două categorii de creanțe incesibile – creanțele cu privire la încasarea pensiei alimentare și creanțele privind repararea prejudiciului cauzat vieții și/sau sănătății, totuși, legea furnizează și fundamentul unui criteriu prin care această listă ar putea fi augmentată și în alte cazuri ce se referă doar la drepturile personale care pot și trebuie să fie îndeplinite nemijlocit de către creditor.

Astfel, luând în considerare că în raportul juridic litigios nu există nicio reglementare legală care să interzică expres cesiunea dreptului de a primi despăgubiri de asigurare pentru un bun material – automobil, care este un obiect licit, se află în circuitul civil și poate fi înstrăinat în beneficiul unor altor persoane, fără nicio limitate, Colegiul apreciază ca fiind întemeiat aspectul reținut că către recurent precum că executarea dreptului reclamantului-recurent de a recupera de la debitor (compania de asigurare) prejudiciul cauzat automobilului avariat în urma accidentului rutier la 02 martie 2016 este justificat prin încheierea contractului de cesiune. Acest drept fiind expres indicat în pct. 1.1 al contractului de cesiune nr. 9 din 10 august 2016, din care rezultă că cesionarul (Serghei Darie) a acceptat de la cedent (SRL „Nucușoara”) drepturile (revendicările) sale față de debitor (compania de asigurare) în obținerea despăgubirii de asigurare pentru prejudiciul cauzat automobilului de model „Dacia Logan”, cu n/î xxxxx.

Respectiv, în lipsa unei norme juridice ce ar prevedea în mod expres imposibilitatea transmiterii dreptului de cesiune în vederea primirii despăgubirii de asigurare de la compania de asigurări, Serghei Darie prin acțiunea formulată este îndreptățit să-și revendice dreptul de a solicita încasarea de la ÎM CIA „Transelit” SA în beneficiul său a despăgubirii de asigurare cauzate automobilului de model „Dacia Logan”, cu n/î xxxx, în urma producerii accidentului rutier.

În esență, această constatare reconfirmă și prevederile art. 556 alin. (1) Cod civil, în redacția în vigoare în perioada de referință, care statuează că o creanță transmisibilă și sesizabilă poate fi cesionată de titular (cedent) unui terț (cesionar) în baza unui contract. Din momentul încheierii unui astfel de contract, cedentul este substituit de cesionar în drepturile ce decurg din creanță.

În aceste ordine de idei, Colegiul menționează că instanța de apel greșit a concluzionat asupra netemeinicii acțiunii pe faptul incesibilității acțiunii formulate de către Serghei Darie, ori, simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei neconformități cu aceste prevederi legale, nu se echivalează cu un argument bine demonstrat care ar putea fi pus la baza respingerii unei cereri de chemare în judecată.

Cu referire la imposibilitatea calificării evenimentului din 02 martie 2016 ca fiind asigurat, instanța de apel a reținut că odată ce automobilul de model „VW Pasat”, cu n/î xxxx, a fost radiat din registrul de stat al automobilelor al Republicii Lituania a survenit și încetarea valabilității contractului de asigurare RCAI-0032106523 din 29 februarie 2016, ori, dispozițiile art. 10 alin. (1) lit. (a) al Legii cu privire la asigurarea

obligatorie de răspundere civilă pentru pagube de autovehicule nr. 414 – XVI din 22 decembrie 2006, prevăd că contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto încetează în cadrul radierii autovehiculului din registrul de stat.

Sub aspectul dat, Colegiul remarcă că într-adevăr la materialele cauzei este prezentată informația de refuz a companiei de asigurare în achitarea despăgubirii de asigurare pe motivul că mijlocul de transport de model „VW Pasat”, cu n/î xxxxx, a fost radiat din registrul de stat al Republicii Lituania, însă compania de asigurare nu a prezentat documente pertinente în partea ce ține de momentul încetării contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto și anume că în perioada de asigurare 29 februarie 2016 - 28 martie 2016, stipulată în contractul nr. RCAI-0032106523, a avut loc radierea din Registrul de stat al autovehiculului, la volanul căruia se afla persoana vinovată în accidentul rutier, produs la 02 martie 2016, poziție reținută și de către prima instanță.

În convingerea situației relatate, instanța de recurs reține și răspunsul nr. 04-2186 din 15 iunie 2016, în care Comisia Națională a Pieței Financiare a indicat despre faptul că odată ce compania de asigurare nu a prezentat documente justificative privind perioada radierii automobilului de model „VW Pasat”, cu n/î xxxx din registrul de stat al autovehiculului, ÎM CIA „Transelit” SA nu poate atesta faptul încetării contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto în interiorul perioadei asigurate (f.d.10).

Tot în acest context, Colegiul reține ca relevante speței și argumentele recurentului, care a accentuat că compania de asigurare nu a justificat prin înscrieri convingătoare că în perioada producerii accidentului rutier, contractul de asigurare a fost încetat din motivul radierii automobilului de model „VW Pasat”, cu n/î xxxx din registrul de stat al autovehiculului.

În aceste condiții, Colegiul lărgit consideră ca fiind corectă aprecierea instanței de fond referitor la admiterea pretenției reclamantului de încasare a prejudiciului material, deoarece ÎM CIA „Transelit” SA nu și-a executat obligațiile ce îi revin prin achitarea despăgubiri de asigurare, or conform art. 1301 Cod civil, în vigoare în perioada de referință, prin contractul de asigurare, asiguratul se obligă să plătească asigurătorului prima de asigurare, iar acesta se obligă să plătească, la producerea riscului asigurat, asiguratului sau unui terț (beneficiarului asigurării) suma asigurată ori despăgubirea, în limitele și în termenele convenite.

Reglementări asemănătoare se regăsesc și în dispozițiile art. 16 alin. (1), (3) al Legii cu privire la asigurări nr. 407 din 21 decembrie 2006, care statuează că în cazul asigurării de răspundere civilă, asigurătorul se obligă să plătească o despăgubire pentru prejudiciul de care asiguratul răspunde în temeiul legii față de terțe persoane păgubite și pentru cheltuielile suportate de asigurat în procesul civil. Drepturile persoanei păgubite se exercită împotriva persoanei răspunzătoare de producerea pagubei.

Aliniatul (4) și (6) al aceluiași articol prevede că asigurătorul poate fi chemat în judecată, de persoanele păgubite, în limitele obligațiilor ce îi revin prin contractul de asigurare. Asigurătorul plătește nemijlocit celui păgubit despăgubire în măsura în care acesta nu a fost despăgubit de asigurat.

În contextul dat, Colegiul menționează că prima instanță just a concluzionat

necesitatea încasării de la ÎM CIA „Transelit” SA în beneficiul lui Serghei Darie despăgubirea de asigurare cauzată prin deteriorarea automobilului de model „Dacia Logan”, cu n/î xxxx, în urma accidentului rutier din 02 martie 2016, deoarece asiguratorul - ÎM CIA „Transelit” SA, conform normelor precitate supra, acordă despăgubiri pentru sumele pe care asiguratul – Ivan Dogot este obligat să le plătească cu titlu de despăgubire persoanelor păgubite prin distrugerea de bunuri într-un accident rutier cu autovehiculul asigurat precum și cheltuielile efectuate de asigurat în acțiunea civilă.

În raport cu cele menționate supra, Colegiul lărgit consideră ca fiind neîntemeiată concluzia instanței de apel de respingere a devizului prezentat de SRL „Iusauto”, pe motiv că automobilul deteriorat nu a fost reparat de către SRL „Iusauto”, ci de către o altă unitate, iar rezultând din prevederile art. 23 alin. (1) al Legii nr. 414 din 22 decembrie 2006, prejudiciul material urmează a fi probat prin facturi fiscale, conturi, contracte, acte de îndeplinire a lucrărilor eliberate de unități de specializate automatizate în modul stabilit de lege.

Pentru a combate această concluzie a instanței de apel, Colegiul reține ca fiind pertinente argumentele recurentului și anume că întinderea prejudiciului material cauzat autovehiculului avariat nu a fost obiect al litigiului, întrucât poziția de apărare era axată exclusiv pe refuzul companiei de asigurare în achitarea despăgubirii de asigurare pe motivul încetării contractului de asigurare și corelativ a răspunderii asiguratorului față de Serghei Darie.

În aceste ordine de idei, Colegiul accentuează că ÎM CIA „Transelit” SA nici în cadrul ședințelor de judecată derulate în prima instanță și nici în referința formulată în argumentarea poziției sale nu s-a expus asupra întinderii prejudiciului material solicitat de către Serghei Darie, or pârâtul-intimat a avut timp suficient pentru a prezenta instanței de judecată documente care confirmă evaluarea prejudiciului material, în condițiile când compania de asigurare, prin prisma art. 19 alin. (1) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006, are obligația ca după luarea de cunoștință a producerii accidentului: să deschidă dosar de daune; să examineze formularul „Constatare amiabilă de accident”, completat în modul prevăzut la art.18¹ și depus de persoana păgubită, anexat la cererea de despăgubire, precum și să elibereze neîntârziat dovada cu privire la recepționarea și înregistrarea cererii de despăgubire; să solicite organelor și instituțiilor competente (poliția, unitățile de pompieri, procuratura sau instituțiile medicale) informații despre accident și consecințele lui, stipulate la art.21 alin.(3) lit.a) dacă asiguratul sau persoana păgubită nu a prezentat asiguratorului astfel de informații certificate în modul corespunzător (cu excepția accidentelor documentate cu respectarea procedurii de constatare amiabilă); să examineze bunurile avariate și să încheie, în termen de 5 zile lucrătoare din data primirii cererii persoanei păgubite privind despăgubirea de asigurare, un proces-verbal de constatare a pagubelor; să închidă dosarul de daune privind pagubele materiale în cel mult 15 zile calendaristice din data depunerii de către păgubit a ultimului document necesar finalizării dosarului; să achite despăgubirea de asigurare în termenele stabilite prin prezenta lege.

La fel, este aplicabil speței și art. 21 alin. (3), lit. f) al Legii cu privire la asigurarea

obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006, care prevede că în dosarul de daune se includ în mod obligatoriu: actul de evaluare sau devizul cheltuielilor de reparație și/sau de înlocuire a părților sau pieselor avariate, cu indicarea prețurilor, întocmit de un expert independent sau de o unitate de specialitate acceptat/acceptată de părți.

Materialul probator anexat atestă indubitabil că de către compania de asigurare au fost întocmite procesele-verbale de constatare a pagubelor datate cu 04 martie 2016 și 11 martie 2016 și deschis dosarul de daune (f.d.19-25, 45), însă actul de evaluare sau devizul cheltuielilor de reparație și/sau de înlocuire a părților sau pieselor avariate, cu indicarea prețurilor, întocmit de un expert independent sau de o unitate de specialitate acceptat/acceptată de părți nu a fost anexat, fapt prin ce se justifică acceptarea de către instanță a devizului eliberat și întocmit de SRL „Iusauto” (f.d. 26).

Mai mult decât atât, compania de asigurări la examinarea cauzei nu a înaintat anumite obiecții referitor la calculul eliberat de SRL „Iusauto” în vederea stabilirii costului prejudiciului material cauzat automobilului de model „Dacia Logan”, n/î xxxxx, în urma accidentului rutier, ci s-a axat doar pe poziția de refuz în achitarea despăgubirilor de asigurare pe motivul încetării contractului de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, drept dovadă servind și decizia, nr. D/D 135/03-2016CH, din 19 aprilie 2016 a ÎM CIA „Transelit” SA cu privire la plata despăgubirilor de asigurare (f.d. 50).

Drept urmare, instanța de recurs reține ca fiind irelevantă ipoteza instanței de apel precum că ÎM CIA „Transelit” SA, prin examinarea unilaterală a primei instanțe, i-au fost încălcate drepturile sale procedurale în condițiile normelor în vigoare, precum și principiul egalității armelor în proces, deoarece contravine dispozițiilor art. 1398 alin. (1) Cod civil, în redacția de până la 01 martie 2019, și prevederilor Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006, care pun în sarcina asigurătorului evaluarea prejudiciului material și achitarea despăgubirilor de asigurare, iar neexecutarea de către asigurător a obligațiilor sale nu este un temei pentru a absolvi compania de asigurare de răspundere de la repararea prejudiciului material.

În astfel de situații, Colegiul judiciar consideră că prima instanță, apreciind probele prezentate de părți, corect a concluzionat asupra temeiniciei pretenției reclamantului cu privire la încasarea de la ÎM CIA „Transelit” SA în beneficiul lui Serghei Darie a sumei în mărime de 11340 de lei cu titlu de prejudiciu material și just a dispus încasarea acesteia.

De asemenea, instanța de recurs susține și poziția instanței de fond referitor la încasarea de la compania de asigurare în beneficiul reclamantului a penalității, ori neonorarea obligațiilor de despăgubire a companiei de asigurare în termenul stabilit atrage aplicarea anumitor sancțiuni.

La caz, Colegiul de control judiciar va raporta circumstanțelor prezentate mai sus dispozițiile art. 6 alin. (6) al Legii cu privire la asigurări, nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006, conform cărora în caz de încălcare a termenului de plată a indemnizației de asigurare sau a despăgubirii de asigurare din vina asigurătorului, acesta va plăti asiguratului, beneficiarului asigurării și/sau păgubitului, pentru fiecare zi de întârziere,

penalitate de 0,1% din suma indemnizației sau despăgubirii.

Așadar, pornind de la reperatele legale precitate, Colegiul lărgit notează că prima instanță just a constatat că asiguratorul a încălcat termenul de plată a despăgubirilor de asigurare prevăzut de lege (27.04.2016), ÎM CIA „Transelit” SA se află în întârziere și urmează să achite penalitatea de 0,1% din suma despăgubirilor de asigurare, pentru fiecare zi de întârziere, iar având în susținere că penalitatea se prescrie într-un termen de 180 de zile, aceasta constituie 2041,20 de lei.

Referitor la încasarea dobânzii de întârziere, Colegiul judiciar consideră ca fiind corectă și aprecierea de către instanța de fond asupra temeiniciei pretenției reclamantului de încasare a dobânzii de întârziere, abordând în acest sens prevederile art. 619, alin. (1) și (2) din Codul civil în temeiul căruia obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii.

La fel, instanța de recurs observă că instanța de fond corect a admis parțial cerința reclamantului ce vizează și încasarea cheltuielilor de judecată, ori în baza art. 94 și art. 96 din Codul de procedură civilă partea care a pierdut procesul are obligația să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată, proporțional părții admise și dacă acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Drept consecință, luând în considerare natura litigiului și marja de apreciere a instanței de judecată, Colegiul declară că prima instanță a examinat principalele întrebări juridice puse în prezenta acțiune și s-a pronunțat în mod detaliat în privința fiecărui argument invocat pe marginea cererii de chemare în judecată.

Totodată, Colegiul relevă că în cadrul judecării cauzei, instanța de fond a creat participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art.6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului.

În circumstanțele de fapt și de drept menționate și având în vedere faptul că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material în raport cu circumstanțele pricinii, iar hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea normelor de drept material și procedural, cu verificarea și aprecierea probelor administrate în conformitate cu art. 130 Codul de procedură civilă și nu este necesară verificarea suplimentară a anumitor dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei contestate și menținerea în vigoare a hotărârii primei instanțe.

Colegiul lărgit învederează suplimentar că în cererea de recurs declarată de Serghei Darie, reprezentat de avocatul Viorel Cucu, s-a solicitat încasarea de la ÎM CIA „Transelit” SA a cheltuielilor de judecată suportate pentru achitarea taxei de stat în ordine de recurs în sumă de 220 de lei. (f.d. 192-197)

În conformitate cu art. 82 Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.

Iar, conform art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial,

acestui i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Pornind de la reperatele legale pre-citate, Colegiul lărgit conchide de a încasa de la ÎM CIA „Transelit” SA în beneficiul lui Serghei Darie taxa de stat în mărime de 220 de lei, achitată în ordine de recurs în baza ordinului de plată nr. H2T1-8100 (f.d.191).

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Serghei Darie, reprezentat de avocatul Viorel Cucu.

Se casează decizia din 02 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Serghei Darie împotriva Întreprinderii Mixte Compania Internațională de Asigurări „Transelit” SA și Ivan Dogot cu privire la repararea prejudiciului material, penalității, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Se menține hotărârea din 24 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Se încasează de la ÎM CIA „Transelit” SA în beneficiul lui Serghei Darie taxa de stat în sumă de 220 (două sute douăzeci) de lei, achitată în ordine de recurs.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecători:

Nina Vascan

Sveatoslav Moldovan

Nicolae Craiu

Maria Ghervas